

USTAV SVETSKE ZDRAVSTVENE ORGANIZACIJE

ANEKS

KONVENCIJA O OSTVARENJU „ZDRAVLJE ZA SVE – BEZ KOMERCIJALIZACIJE“

PREAMBULA

Ugovorne strane ove Konvencije,

(a) *Potvrđujući* da je Svetska zdravstvena organizacija u svojim dokumentima definisala zdravlje kao stanje potpunog fizičkog, mentalnog i socijalnog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti ili nemoći;

(b) *Obavezujući* se na očuvanje zdravlja kao jednog od osnovnih ljudskih prava, Svetska zdravstvena organizacija potvrđuje svoju ustavnu obavezu da štiti zdravlje kao pravo, a ne zdravlje kao robu;

(c) *Imajući* u vidu da je Svetska zdravstvena organizacija već na prvoj sednici Skupštine Svetske zdravstvene organizacije iznijela svoj stav da cilj Svetske zdravstvene organizacije treba biti zdravlje koje doprinosi potpunom postizanju zdravlja za sve, da bi Skupština Svetske zdravstvene organizacije 1977. godine potvrdila svoj stav i usvojila Rezoluciju „Zdravlje za sve“;

(d) *Opređeljujući* se za ostvarenje osnovnog načela „Zdravlje za sve-bez komercijalizacije“, Svetska zdravstvena organizacija preuzima obavezu, da se zdravlje u potpunosti ostvari kao ljudsko pravo a ne kao roba, koje će uz minimalna sredstva, omogućiti maksimalni kvalitet zdravlja čoveka ponaosob i čovečanstva u najširem smisli;

(e) *Konstatujući* da je prisutna pandemija virusa najveći globalni problem celog čovečanstvo s ozbiljnim i nepredvidivim posledicama, što zahteva sveopštu međunarodnu saradnju svih zemalja sveta na suzbijanju i ublažavanju virusa i inih sličnih budućih pošasti;

(f) *Konstatujući* takođe da je sadašnja prisutnost pandemije virusa samo opomena čovečanstvu, potpisnice ove Konvencije će stvarati uslove na sprečavanju uzroka sadašnjih i budućih pandemija, u protivnom katastrofe za čovečanstvo su nepredvidive i veoma zabrinjavajuće;

(g) *Duboko zabrinute* zbog nespremnosti zdravstvenih sistema, da na adekvatan način odgovore na pojavu prisutnog virusa, kao i za nekontrolisano širenje istog ili inih virusa sa katastrofalnim posledicama za celo čovečanstvo;

(h) *Takođe zabrinuti* što, nakon izbijanja sadašnjeg virusa pandemije, međudržavna saradnja u procesu medicinske pomoći nije bila na zavidnom nivou, obzirom na nisu u potpunosti poštovana osnovna načela solidarnosti, pravičnosti i jednakosti;

(i) *Konstatujući* da su zdravstveni sistemi sveta u najvećoj krizi od svog postojanja iz razloga što je zdravlje sve manje pravo a sve više roba. Za takvo stanje stvari odgovorna je korupcija/komercijalizacija zdravstva;

(j) *Potvrđujući* da će ostvarenjem osnovnog načelo „Zdravlje za sve - bez komercijalizacije”, zdravlje u potpunosti ostvariti kao ljudsko/prirodno pravo, a korupciju/pljačku kao najvećeg uzročnika komercijalizacije u zdravstvu smanjiti na minimum sa tendencijom njenog uništenja;

(k) *Podsećajući* takođe na preambulu Ustava Svetske zdravstvene organizacije u kojoj se kaže da je uživanje najvišeg mogućeg standarda zdravlja jedno od osnovnih prava svakog čoveka bez obzira na rasu, veru, političko uverenje, ekonomske ili socijalne prilike;

(l) *Podsećajući* na odredbi člana 2. tačka (k). Ustava Svetske zdravstvene organizacije kojeg je usvojila Međunarodna zdravstvena konferencija od 19. do 22 jula 1946. godine, a stupio na snagu 7. aprila 1948., „Svetska zdravstvena organizacija, predlaže konvencije, sporazume i propise i daje preporuke u vezi sa međunarodnim zdravstvenim pitanjima i izvršavaju zadatke koji se ovim mogu dodeliti Organizaciji i koji su u skladu sa njenim ciljem”.

Saglasile su se o sledećem:

Član 1.

Ciljevi ove konvencije su:

(a) da osim opšteg načela „Zdravlje za sve“, prihvati i opšte načelo “Zdravlje bez komercijalizacije”, kao trajan proces u svim zdravstvenim sistemima sa krajnjim ciljem jednakopravnosti kvalitete zdravlje za sve;

(b) da opšte načelo „Zdravlje za sve“ i opšte načelo “Zdravlje bez komercijalizacije” čine jedinstveno opšte načelo „Zdravlje za sve - bez komercijalizacije”;

(c) da opšte načelo „Zdravlje za sve - bez komercijalizacije” uz minimalna novčana sredstva doprinese maksimalni kvalitet zdravlja za sve;

(d) da se zdravlje u potpunosti ostvari i de iure i de facto kao jedno od osnovnih prava čoveka ponaosob, bez obzira na rasu, vjeru, političko uvjerenje, ekonomskog ili društvenog stanja;

(e) da se u zdravstvenim sistemima i de iure i de facto zabrani komercijalizacija zdravlja, da se zabrani uspostava tržišnih odnosa u zdravstvenim sistemima, te da se zabrani stvaranje bilo kakvog profita u zdravstvenim sistemima;

(f) da se sa ostvarenjem opšteg načela „Zdravlje za sve - bez komercijalizacije” obezbede uslovi za smanjenje na minimum prisutne pandemijske korupcije/pljačke do njenog konačnog uništenja uz obezbeđenje uslova da zdravlje ni pod kojim uslovima ne sme imati bilo kakav status robe.

Član 2.

Definicije pojmova

Za svrhe ove konvencije:

(a) „Zdravlje za sve“ označava: trajni proces koji ima za cilj da doprinese potpunom ostvarenju najvišeg stepena zdravlja svih naroda - zdravlje kao temeljno ljudsko prirodno pravo za svakoga ponaosob i čovečanstva u najširem smislu,

„ZDRAVLJE ZA SVE – ZDRAVLJE NEMA CENU“

(b) “Zdravlje bez komercijalizacije” označava: trajni proces uništenja kriminala i korupcije/komercijalizacije u svim segmentima zdravstvenih sistema, koji ima za cilj obezbeđenje uslova da se zdravlje u upotpunosti ostvari kao pravo,

„TRŽIŠTE NE TRPI VREME - VREME JE ŽIVOT“

(c) „Zdravlje za sve - bez komercijalizacije” označava: sublimaciju opštih načela „Zdravlje za sve“ i “Zdravlje bez komercijalizacije” i čine jedinstveno opšte načelo: **„ZDRAVLJE ZA SVE - BEZ KOMERCIJALIZACIJE”**,

(d) „Komercijalizacija“ označava: Uvođenje tržišnih/trgovačkih metoda u neko poslovanje ili odnose sa ciljem da se što više dobije, bez obzira na posledice drugih,

e) „Korupcija“ označava: Zloupotreba poverenih ovlašćenja radi sticanja privatne koristi za sebe ili u korist drugih,

(f) „Pandemijska korupcija“ označava: sublimaciju svih oblika korupcija u privredi i neprivredi radi sticanja privatne koristi za sebe ili u korist drugih.

Član 3.

Opšte načelo „Zdravlje za sve - bez komercijalizacije”

Da bi zdravlje u potpunosti obezbedilo osnovno ljudsko pravo čoveka, pored već postojećeg osnovnog načela “Zdravlje za sve” utvrđuje i osnovno načelo “Zdravlje bez komercijalizacije” i čine jedinstveno načelo **„Zdravlje za sve - bez komercijalizacije”**;

Član 4.

Ugovorne strane se obavezuju da će i de iure i de facto, zdravlje kao **„pravo“** regulisati svojim domicilnim zakonodavstvima, bez obzira na rasu, vjeru, političko uvjerenje, ekonomskog, društvenog stanja ili druge različitosti;

Član 5.

Ugovorne strane se obavezuje da će svojim domicilnim zakonodavstvima i de iure i de facto zabraniti da zdravlje u svim segmentima ima bilo kakav status „robo“ kako bi spasili čovečanstva s nesagledivim posledicama;

Član 6.

Odredbe ove konvencije se, primenjuju u cilju sprečavanja korupcije/pljačke u zdravstvu sa posebnim naglaskom na pandemijsku korupciju, čiji je osnovni proizvod komercijalizacija zdravstvenih sistema sa posebnim naglaskom na podsistem „zdravlje“ koje postaje sve više roba, a sve manje osnovno ljudsko pravo;

Član 7.

Suverenitet ugovornih strana

1. Ugovorne strane izvršavaju obaveze iz ove konvencije na način koji je u skladu s načelima suverene jednakosti i teritorijalnog integriteta država, te ne mešanja u unutrašnje stvari drugih država.

2. Nijedna odredba u ovoj konvenciji ne daje pravo državi ugovornici da na teritoriji druge države vrši nadležnost i funkcije koje isključivo pripadaju organima te druge države prema domicilnom zakonodavstvu.

3. U izradi i implementaciji propisa i politika u cilju primene ove konvencije, kao i u drugim procesima odlučivanja u vezi s pitanjima koja se tiču ostvarivanja opšteg načela ” Zdravlje za sve - bez komercijalizacije”, države strane ugovornice će tesno sarađivati i aktivno uključivati davaoce i korisnike usluga i osiguravatelje.

Član 8.

Opšte obaveze

1. Ugovorne strane prihvataju da će sa potpunim ostvarenjem opšteg načela ” Zdravlje za sve - bez komercijalizacije” obezbediti i unaprediti zdravlje kao jedno od osnovnih prirodnih ljudskih prava čoveka u najširem smislu. U tom cilju ugovorne strane preuzimaju obavezu da:

(a) usvoje sve odgovarajuće zakonodavne mere, radnje i postupke za ostvarenje zdravlja kao „prava“ utvrđena ovom konvencijom i to najkasnije dvanaest meseci od potpisa ove konvencije;

(b) usvoje sve odgovarajuće zakonodavne mjere, radnje i postupke o zabrani zdravlja kao „robo“ u svim segmentima zdravstvenog sistema utvrđene ovom konvencijom i to najkasnije dvanaest mjeseci od potpisa ove konvencije;

(c) implementiraju sve utvrđene mere, radnje i postupke u cilju menjanja ili ukidanja postojećih pozitivnih propisa koji se odnose na uništenje kriminala i korupcije/pljačke u zdravstvenim sistemima i obezbediti uslove zdravlja bez komercijalizacije;

(d) se uzdržavaju od svih mera, radnji ili postupaka koji nisu u skladu sa ovom konvencijom, te da državni organi, organizacije ili institucije obezbede delovanje u

skladu sa ovom konvencijom;

(e) usvoje sve zakodavne, administrativne i druge odredbe u ostvarivanje opšteg načela “Zdravlje za sve - bez komercijalizacije” u postupku pružanja zdravstvene zaštite stanovništva;

(f) usvoje sve odgovarajuće zakodavne i druge odredbe za ostvarivanje opšteg načela “Zdravlje za sve-bez komercijalizacije“ u postupku obezbeđenje i raspodele sredstava iz zdravstvenog osiguranja;

(g) odredbama domicilnog zakonodavstva propiše pripremu, proizvodnju, postupak, i prodaju svih farmaceutskih proizvoda i medicinskih sredstava, poštujući opšte načelo “Zdravlje za sve - bez komercijalizacije”;

(h) preduzmu sve odgovarajuće mere, uključujući i zakonodavstvo, u cilju menjanja ili ukidanja postojećih zakona, drugih pozitivnih propisa koji predstavljaju diskriminaciju prema zdravlju kao jednom od osnovnih prava čoveka bez obzira na rasu, vjeru, političko uvjerenje, ekonomskog ili društvenog stanja;

(i) svojim zakonodavstvom utvrde krivičnu i drugu odgovornost za nepoštivanje odredbi ove konvencije i odredbi domicilnog zakonodavstva koje regulišu zdravstveni sistem;

2. Svaka strana usvaja i primenjuje efikasne zakonske, izvršne, administrativne ili druge mere na suzbijanju svih vrsta korupcije/komercijalizacije zdravlja kako bi se obezbedilo ostvarenje opšteg načela “Zdravlje za sve - bez komercijalizacije“ i da, u skladu s nacionalnim zakonima i relevantnim bilateralnim ili multilateralnim sporazumima, ustanove mesto kretanja legalnih tokova, te da prate, evidentiraju i kontrolišu prikupljanje i raspodelu sredstava namenjenim zdravlju ljudi;

3. Odredbe ove konvencije odnose se na sve delove ugovornih strana bez ikakvih ograničenja, odnosno izuzetaka.

Član 9.

1. Ugovorne strane se obavezuju da prikupljaju odgovarajuće informacije, uključujući statističke podatke i podatke na osnovu istraživanja, koji im omogućuju formulisanje i sprovođenje politika u vezi s primenom ove konvencije.

2. Ugovorne strane priznaju značaj međunarodne saradnje i njenog unapređivanja u podršci nacionalnim naporima za ostvarenje svrhe i ciljeva ove Konvencije, i preduzimaće odgovarajuće i efikasne mere u tom pogledu, između dve ili više država i, gde je to pogodno, u saradnji sa odgovarajućim međunarodnim i regionalnim organizacijama.

Član 10.

Primena i praćenje

1. Ugovorne strane će obezbediti u skladu sa svojim zakonodavstvom, jedno ili više tela za pitanja koja se odnose na primenu ove Konvencije, i uspostaviti koordinacioni mehanizam radi

lakšeg preduzimanja odgovarajućih akcija u svim sverama društvenog, političkog i ekonomskog sistema.

2. Ugovorne strane će, u skladu sa svojim domicilnim zakonodavstvom, održavati, jačati, odrediti ili uspostaviti jedan ili više nezavisnih mehanizama, za unapređivanje, zaštitu i praćenje primene ove konvencije.

Član 11.

Komitet za ostvarenje načela "Zdravlje za sve - bez komercijalizacija"

1. Izvršni odbor Svetske zdravstvene organizacije osnovaće Komitet za ostvarenje načela "Zdravlje za sve - bez komercijalizacije". Postupak, način, izbor, broj i delovanje Komiteta, propisaće organ koji je osnovao Komitet. Najmanje jednom godišnje Komitet o svom radu, dostavlja Izveštaj SZO.

2. Ugovorne strane će u skladu sa svojim zakonodavstvom osnovati svoj Komitet za ostvarenje načela "Zdravlje za sve - bez komercijalizacije". Postupak, način, izbor, broj i delovanje Komiteta, propisaće organ koji je osnovao Komitet. Najmanje jednom godišnje Komitet o svom radu, dostavlja Izveštaj organu koji je osnovao Komitet.

3. Svaka ugovorna strana se obavezuje na saradnju s Komitetom i pomagati njegovim članovima. Ugovorne strane su u obavezi da jednom godišnje a po potrebi i češće dostavljaju Izveštaj o radu Komitetu za ostvarenje načela "Zdravlje za sve - bez komercijalizacije" Svetske zdravstvene organizacije.

Član 12.

Depozitar

Direktor Svetske zdravstvene organizacije je depozitar ove konvencije.

Član 13.

Potpisivanje, ratifikacija, prihvatanje, odobrenje i pristupanje

Ova konvencija podleže ratifikaciji država potpisnica. Konvencija je otvorena za pristupanje bilo koje države ili organizacije za regionalne integracije, koje nisu potpisale ovu konvenciju.

Član 14.

1. Ugovorne strane mogu postati stranke ove Konvencije:

(a) potpisivanjem bez rezerve na odobrenje;

(b) potpisivanjem uz odobrenje sledi prihvaćanje;

(c) prihvatanje.

2. Prihvatanje će se izvršiti polaganjem formalne isprave kod Generalnog direktora Svetske zdravstvene organizacije.

